

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Pacis Westphalicæ Publica

Oder Westphälische Friedens-Handlungen und Geschichte

Worinnen enthalten, was vom Anfang des Jahrs 1647. biß gegen Ende desselben zwischen Jhro Römisch-Kayserlichen Majestät, dann den Beyden Cronen Franckreich und Schweden, ingleichen des Heiligen Römischen Reichs Chur-Fürsten, Fürsten und Ständen, zu Oßnabrück und Münster gehandelt worden

Meiern, Johann Gottfried von Hannover, 1735

VD18 90566467

§.XVIII. Evangelicorum Deliberation über das Kayserliche Project: deren Monita darüber; Schweden suchen durch die Chur-Bayerische Gesandten die Tractaten in puncto Gravaminum mit den Kayserlichen, zu ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-52129

1647 Mart,

Dem allen nach, fo haben bie herren Rapferlichen Commiffarii nicht umgeben wollen, die Berren Abgefandten an ftatt ihrer gnabigften und gnabigen Berren Principalen und Ibern, alles Fleisses und gant wohl gemeonter Dingen zu eineben, zu erstinnern und zu vermahnen, sie wollen sich bermahlt in puncto Gravaminum zu Rube begeben, und weiter in ermelbte Kapserliche Commiliarios nicht allein vor fich felbst nicht dringen, sondern auch ben offt-ermelden Schwedischen Plenipotentiarien baran fenn, daß auch ihrer feits an beme, fo bereits bewilliget worden, ein Bergnugen getragen werbe. Dann es erflaren fich die Ranferliche Herren Pleni-potentiarien ein vor allemahl, daß fie fich auf ein weiters und mehrers nicht werben treiben laffen konnen noch wollen, fondern gedencken ben dem legtern Huffag unveranderlich gubeharren. Sollte nun aber Ihro Kanserliche Majestat auch Die Catholifthen Chur-Rurften und Stande, wieder alles beffer Berfehen von der anbern Parthen beffentwegen ferner mit Krieges - Macht angefochten werden, fo minten fie es Gort bem Allmachtigen befehlen, und wurden gleichwohl folche unbillige Bemuhungen aller ehrbaren Welt zu urtheilen ausstellen. Im übrigen aber fich berjenigen Mittel gebrauchen, wie ihnen verhoffentlich zu einer fo gerechten Sache auf Goltes Geegen und Benftand nicht ermangeln wurden; dann ja die frembe Eronen wegen ihres besondern Intereffe, worüber ihnen bereits alle Satisfaction gegeben worden, feine Urfache haben, gegen Ihro Ranferliche Majeftat mit weiterer Feindschafft zu berfahren, fonbern es muite offentlich betennet werben, bag es nunmehr eingig und als lein zu einem hauptsächlichen Religions - Krieg ausschlagen wollte. Es wollen fich auch Ihre Kanferliche Majestat zu den gehorsamen Chur Fürsten und Granden bes Reiche Augfpurgifcher Confession bergleichen nicht, fondern viel eines beffern verfeben, und verhoffen, fie alle ihre Confilia gu Wiederbringung des Friedens und Beremigung ber Gemuther richten werben.

S. XVIII.

Evangelici deliberiren iect.

Gleich folgenden Tags barauf, ben 8. Mart. wurde fiber bas oberwehnte Ranferliche Project oder Ultimatum, nachbeme folches, am Sonntag zuvor per Di-Etaturam communiciret worden, in Confilio Evangelicorum deliberiret, und weil Die Schweben, von ben Sachien- Altenburgifchen und Wenmarischen, bann bem Berfaffen ihre Braunichweig. Luneburgifden Gefandten, Monita daru Thumshirm, Dobern und Lampadio berlanget hatten , es mochten biefe ihre Monita barüber schrifftlich zusammen tragen; fo fügte man folche Monita dem Ranferlichen Project, gehöriger Orten, ben, und überlieferte, noch felbigen Abend, ben solweben zu. Darauf solchen, mit dem engern Ausschuß ber Ebangelischen Deputirten burchgiengen und approbirten.

Salvius nahm fobann über fich, mit ben Rapferlichen Gefandten , nochmabin eine mundliche Conferent darüber zuhalten: weil aber bemselben, noch von der letten Busammentunfft ber, im frischen 21ndencken schwebete, wie hart es ben den Ranferlichen bamit halten murbe; fo fahe

man vor gut an, bie Chur- Baperifche Be: Die Comes fandten auf die Seite zu bringen, damit den fuchen diese, in antecelfum, den Kanserlichen Ple. burch die Bag nipotentiariis jureden und felbige ju bef fandten, die fern und mildern Gebancken præpariren fernere Tras mochten: Bu dem Ende proponirte Sal- Ctaten mit des vius benen Banern, bag, wann fie in pun- nen Rapfers liden gu faci-&o Gravaminum ben Evangelicis lieiren. behulfflich fenn wurden; man ihnen fobann auch gute und erfprießliche Forderung in der Pfälhischen Gache thun wolte. Die Banerischen nahmen biefen Vortrag gu Bergen, wolten aber jum boraus eine bundige Affecuration, intuitu Caufæ Palatinæ haben: Salvius hingegen verlang: te eben bergleichen Berficherung in pun-Eto Gravaminum, bon jenen: Dahero, weil fein Theil mit der wurchlichen Affecuration ben Anfang machen wolte, einige Tage, mit Tractaten über diefen Punct jugebracht wurden. Die von den Evangelicis, über das obgedachte Kanserliche Ultimatum gemachte Erinnerungen, maren alfo abgefasset, wie bie ad marginem hierben gefügte Moten ausweisen.

Bierdter Theil.

1647. Jas Mart.

N. I. de Canal miles floor & lane

Declaratio ultima Cafareanorum 5. Mar- RESOLUTIO EVANGELICORUM VIII. MART. SUECIS EXHIBITA 1647. Mart.

Circa Gravamina Ordinum utriusque Religionis eorumque!compositionem actum & transactum est modo & forma fequenti.

tii Suecis exhibita.

Transactio Anno 1552. Paffavii inita, & hanc 1555. fecuta Pax Religiofa, prout ea 1566. Augustæ (a) & post indiversis S. R. Imperii Comitiis Universalibus confirmata fuit, in omni-bus suis Capitulis, unanimi Electo-rum, Principum, & Statuumutriusque Religionis confensu conclusis ac initis, rata habeatur, fancteque & inviolabiliter fervetur.

Quæ verò de nonnullis in ea Articulis controversis, hac Transactione, communiPartium placito statuta sunt, ea pro perpetua dictæ Pacis declaratione, tam in Judiciis quamalibi, observanda habebuntur, donec per Dei gratiam de Religione ipsa convenerit, non attenta cujusvis seu Ecclesiastici seu Politici, intra vel extra Imperium, quocunque tempore interpolita Contradictione vel Protestatione, quæ omnes inanes & nihili, vigore horum declarantur. In reliquis omnibus autem inter utriusque Religionis Electores, Principes, Status, omnes & fingulos, fit æqualitas exacta (b), qua-tenus Formæ Reipublicæ (c) & præ-fenti Conventioni conformis eft, violentia omni & via facti, uti alias, ita & hic inter utramque Partem perpetuo prohibita.

H.

one lambdies curti-Terminus à quo Restitutionis in Ecclesiasticis, & quæ intuitu eorum in Politicis mutata funt, sit Dies 1. Jan. i624. Fiat itaque Restitutio omnium Electorum, Principum & Statuum utriusque Religionis, comprehensa Libera Imperii Nobilitate, ut & Com-munitatibus & Pagis Immediatis, plenarie & pure, caffatis omnibus inte-

(a) Vindelicorum 101 . anu 1501 ligione cruin femper, nec dece bus, nifi ciusdem Religionis conf

(b) mutuaque (c) Constitutionibus Imperii

freem merusque Kellerome van rum & Canonico um rugaerd i Jan 1624, extunc Exception i Jan 1624, extunc Exception fellerome van Rum Rum Rum Rum rum method i Angle Cult Judges Cult Judges Cult Stages Cult Stages

The state of the s

1647. rim in istiusmodi causis latis, publi-Mart. catis & institutis Sententiis, Decretis, Transactionibus, Pactis seu dedititiis, seu aliis Executionibus, reductione ad Statum dicti Anni dieique (d) facta; (d) in omnibus of 1000 un ma

ravua & sudriacis Provincis, ad pu-bucanshugui ana Confessionis Exerci-tium certa compla concedentus existi

Silefic vero Principhus arque Statts bus Boangehers, ut & Ducarbus & Direcombus Hereditarits, spforanque fubdises arque Cavitats V assistanienfis, Pada cum Elefiore Savena orgone

Padla cum Elektore davente orgone Commissions Imperatore como teat.

Inter, serventur colonique Jure excles & courter Londa gandeat.

Necessin Franze in Londa conferentia unaquam asprobare incremi, quem quimmrepresere l'airea. Immi, l'adi i & Presidente excellere, quas Des obedital. El con a conferential di at. El conferential di at.

1647.

(e) Civitas AUGUSTA VINDELICO-RUM, DUNCKELSPULA, RA-VENSBURGUM & BIBERACUM retineant Jura, Bona & Exercitium Religionis dicti Anni dieique, fed ratione dignitatum Senatoriarum aliorumque munerum publicorum, sit inter utrique Religioni addictos æqualitas idemque numerus.

He (m) Ominus known Reguns Sid

AQVISGRANI concedentur Augustanam Confessionem profitentibus & protestantibus, pro edibus, quas ante-bac in urbe babuerunt, aliæ in urbe exteriori ad publicum Religionis Exercitium erigendum accommodatæ, admittanturque is æque ac Catholici tam ad tribus, quam fodalia & opificia.

SPIRA excedant Capuzini noviter introducti. DONAWERDA redeat in libertatem Ecclesiasticam & Politicam, causa oppignorationis ad proxima Comitia rejecta.

Sub isto Termino a quo comprehendatur etiam Comes Palatinus Ludovicus Philippus, non attento, quod dicto Anno 1624. in possessione sui Patrimonii non fuerit; restituaturque tam in Ecclesiasticis quam Politicis in eum, quo ante fuerat, statum. (f) E contra Episcopatus Mindanus Catholicis restituatur, saltem ad dies vitæ a moderno Domino Episcopo possidendus & fruendus cum conditione, ut post ipsius decessium al-terni ex utraque Religione sibi invicem succedentes, novi eligantur aut postulentur Episcopi.

(f) Quemadmodumetiam Terminus Anni 1624. nullum præjudicium creare debet, iis, qui ex capite Amnistiæ vel aliunde restituendi ve-

triusque entrainers conditionis h

un collinate Applica Englacement ou

Lois Control Suddigent Higgs de Co

III.

Bona Ecclefiastica Immediata quod attinet, five fint (g) Archi-Epifcopatus, Epifcopatus, Prælaturæ, Abbatiæ, Balliviæ, Præpofituræ, Commendaturæ five liberæ Fundationes Seculares, autalia, una cum reditibus, penfionibus aliisque quocunque nomine fignatis, feu in urbibus feu rure fitis, ea, Catholici feu August. Confess. addicti 1.

(g) Primatus, relations togethe Manager

R 3

1647. Jan. 1624. poffederint, omnia & fingu-Mart. la, nulloplane (h) excepto, ejus Reli-gionis confortes, qui dicto tempore in reali eorum possessione suerunt (i) five legitimam Electionem, Postulationem, Titulumque ad apprehendendam possessionem babilem adepti fuerunt, in perpetuum tranquille & imperturbate poffideant, neutrique Parti liceat, contra alteram, seu in Judicio seu extra Judicium, negotium facessere, multo minus turbas aut impedimentum aliquod inferre.

> Si igitur feuCatholicus, feuAugustanæ Confessionis Archi-Episcopus, Episcopus, Prælatus &c. folus vel etiam una cum Capitularibus, seu singulis seu universis, aut etiam alii Religiosi, Religionem imposterum mutârit, excidat illestatim suo Jure, honore tamen famâque illibatis, fru êtusque & reditus citra moram & exceptionem cedat; Capituloque aut cui id de Jure competit, integrum fit, aliam perfonam, Religioni ei addictam (k) eligere aut postulare; relictis tamen Archiepiscopo, Episcopo, Prælato &c. decedenti, fructibus & reditibus interea perceptistam confumtis quam extan-

Si ergo Status seu Catholici seu Augustanæ Confessioni addicti, Archi-Episcopatibus, (1) Beneficiis aut Præbendis fuis Immediatis à 1. Jan. 1624. judicialiter vel extrajudicialiter exciderint, aut quocunque modo turbati fuerint, vigore harum illico, tam in Politicis quam Ecclefiasticis, omnibus novationibus abolitis, restituantur; ita quidem, ut quæcunque Bona Ecclefiaftica Immediata 1. Jan. 1624. Catholi-co Præsule (m) regebantur, Catholi-cum Caput recipiant, & vicissim qui-excepto, cum Caput recipiant, & vicifim quibus dicto Anno dieque Augustana

Confessionis Præsul præsuit, præsit

etiam imposterum, remissis tamen, otsaval augustana

quæ una Pars contra alteram præsendere posset, perceptis interea fructibus, damnis & expensis.

organism VI validade &

In omnibus Archi - Episcopatibus, Episcopatibus &c. Jura Eligendi & SHEHE

solnes indistribution same for local confidence 1647 (h) preter Episcopatum Osnabrugensem, Mart. licet ei intra Terminum Caput Evangelicum non præfuerst,
(i) Deleantur.

PARTITION & Transaction into the constant of t permanentam, et van in le some

Political vero fee Electrin Capita

Briomines fins frondeau, fefulcopros Eccl lialitos Starus & Beneficia ne

en enamheredirario iure pollellurus, ant la ceuros, et dereditaria hant Le libera sit ubique Capitulo & qui bus id practice partier cum Capiculo gro more competit, ram Electio & Por Relatio & Por Relatio & Common Sede Vacante Admini Relatio & Common Electio & Common Election & Common Election & Common Election & Common Market Common C

(k) ad quam Beneficium istud vigore bujus Transactionis pertinet,

This State Calence Maidles, Jus-(1) Episcopatibus,

me feir Epifenouthin ein alle den Immediaris, Precides Prinsussieren Geneaus nongaydese, nichten neur

amount of the second and sections Spiren spinner witten ar excentione

TESTED OD THE SECTION THE TESTED OF THE SECTION OF

THE SHOP WHEN THE CHIEF OF THE THE DE CONTROL OF THE PARTY OF

Postulandi juxta cujusque loci consuetudines & Statuta antiqua, illibata maneant, quatenus illa Imperii Constitutionibus, Transactioni Passavienfi, Paci Religiofæ, & inprimis huic Declarationi & Transactioni funt conformia, & intuitu Archi-& Episcopatuum Augustanæ Confessioni addictis permanentium, ea nihil in se continent illi Confessioni adversum.

Postulati verò seu Electi in Capitulationibus suis spondeant, se susceptos Ecclefiasticos Status & Beneficia nequaquam hereditario jure postessuros, aut id acturos, ut hereditaria fiant, fed libera sit ubique Capitulo & quibus id præterea pariter cum Capitulo pro more competit, tam Electio & Po-Itulatio, quam Sede Vacante Administratio & Jurium Episcopalium Exercitium; operaque detur, ne Nobiles, Patricii, Gradibus Academicis infigniti, aliæque personæ idoneæ, ubi idFundationibus & Consuetudini non adversatur, excludantur, sed ut potius in iis conferventur.

Ubi Sacra Cæfarea Majestas Jus Primariarum Precum exercuit, eæ Eidem etiam imposterum maneant illibatæ, dummodo decedente Evange-idor A idorbas montatro Disantina lico, in ejus Religionis Episcopatibus, lico, in ejus Religionis Episcopatibus, Evangelicus, ad normam Statuto rum & oblervantiæ idoneus Precibus frua-

ne seu Episcopatibus, seu aliis locis en aumanistratione de audinoire von Immediatis, Precibus Primariis præ- en pode and suprimarium au medium

Confirmationum, Menfium Papalium insing autising luising sinoilleano & hujusmodi Jurium & Refervatio names sallimas muradrogini mana num nomine, in Bonis Statuum Augu-nassan masala anuo ara anu sara ftanæ Confessionis Ecclesiasticis Im-iBurt serenti angeore mediatis (n) prætendatur, quandocun- (n) Surrogetur: à quocunque, quanque aut quomodocunque, id executione à brachio Seculari impertienda careat.

In quorum autem Ecclefiasticorum Bonorum Immediatorum Capitulis

1.74.61 Jan 1604 possederine, omnie & fingu la nudioplane (b) excepto, esiskeli-gionis confortes, qui dicho rempore in reali eorum pollemonetuerum (i) fice tegitiman Elestonem, belitustimem, Titulianque ad apprehendendam possessio nen babilen, adepti fuerunt, in perpe tuon tranquille & importurbate pol nus embas auc impedimentum ali-

Singitur (eu Cacholique, feu Augustra næ Confessions Archi-Episcopus, P pifcopus, Prælatus &cc. folus vel ctian una cum Capitularibus, feu fingul feu univerfis, aut etiam alii Keligiot Religionem imposterum mutarit, e cidar illeftatim Iuo Jure, honore r men famâque illibatis, fru chisque & ceditus citra moram & excepcionem cedar. Capatuloque au om idde Jure competit, integrum fit, aliam per fonam, Religioni ei addictam (k) eligore aur peliulare; relictis ramen Ar-chiepiloopo, Epifequo, Prælaro &c. de-celenti, fructious & redicious interca

perceptistam confuncis quam extan-Si orgo StatusfauCatholici feu Au-In Mixtis vero ex utraque Religio- andinmo dioficiole de la Mixtis vero ex utraque Religiofentatus non gaudeat, nisi Beneficium - ilodas) scot nel 1 sasiborum sort vacans confors Religionis possederit. ilodas) nistadogo (m) osidora vacans confors Religionis possederit.

Siquid Annatarum, Jurium Pallii, sanafuguA supsib onn A ofsib and

docunque aut quomodocunque prætendatur, id validitate &

in omnibus Acchi-Epifoopanbus

Epitoppanhus &c. Ima Eligendi &

1647. utriusque Religionis (o) Canonici, vi- (o) Capitulares gore præfati Termini, certo utrinque numero admittuntur, Mensesque Pa-

paies id temporis in usufuerunt: por-ro quoque, si decedentes (p) Canonici (p) Capitulares ex numero Catholicorum despira ex numero Catholicorum definito fuerint, obtineant, atque executioni, cafu eveniente, mandetur. (q)

1647

- (q) modo Papalis Provisio Capitulis immediate è Curia Romana & tempore legitimo infinuetur, mada sono mada

come certain de la constitución de la constitución

equal Anti-segrence and an experience commons

come Alith controls demande oreth

English and the Samuel of the Control of the Bond eis aut skelienunguamadiere in Batisfo ?

fumonanthrowskie ingentalise maintine

vite, designated institution of the controller

mentis Historianujanius (hijane, one et li

CHESON OF MAIN SING PROMISED 20

A Rein edam, IV genterati,

Electi aut Postulati (r) Archi-Epi (r) Primas, feopus, Episcopus, Prælati Augustanæ
Confessioni addicti, a Sacra Cæsarea
Majestate, postquam intra annum Electionis aut Postulationis suæ sidem fecerint, & Juramenta Regalibus sucta
Feudis præstiterint, absque ulla exceptione investiantur, ultraque TaxæOrdinariæ summam, insuper ejusdem dimidium pro infeudatione pendant.

Augustanæ Confessionis (s) Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, aut Sede
Vacante Capitula, & quibus administratio cum iis conjunctim competit, ad Universales æque ac Particulares
Deputationum, Visitationum, Revisionum aliosque Conventus Imperiales fcopus, Epifcopus, Prælati Augustanæ

Deputationum, Visitationum, Revisionum aliosque Conventus Imperiales literis solitis evocentur, & Suffragii Jure fruantur, prout quisque Statuum ante Religionis diffidia, eorum Jurium particeps fuit. Quæ verò & quot personæ ad ejusmodi Conventus mitti debeant, de eo Præfulibus cum Capitulis & Conventualibus statuere liberum esto.

De Titulis Principum Ecclefiasticorum ex Augustana Confessione, ita convenit, ut, absque tamen præjudi-cio Status & Dignitatis, Titulis Electo-rum & Poftulatorum in Archi Epifco-pum, Epifcopum, Abbatem, Præpofitum &c. infigniantur. o college moronim con se pour autor en ceres est est elle

numerandum. Cuits Eccinfit prorugationem ente Seffionem autem in fcamno inter all resilients and simply entry assuming of 20 Ecclefiasticos & Seculares intermedio mon some appropriate and mention appropriate appropriate and mention appropriate and men & transverso eapiant, quibus à tergo adfideant in Conventu omnium
Trium Imperii Collegiorum Director
Cancellariæ Moguntinensis, nomine
Domini Archi-Episcopi, ActorumComitialium generali directione fun-

1647. gens, & post ipsum Directores Colle-Mart. gii Principum collegialiter congrega-to à folis ifties Collegii Actorum Directoribus. (t)

1647. Mart.

Personal VIII of the Contract of

Quot Capitulares & Canonici 1. Jan. 1624. uspiam, (u) excepto Capitulo Cathedrali Episcopatus Argentoratensis, vel Augustanæ Confessioni vel Catholici fuerunt, totidem illic ex utraque Religione erunt femper, nec decedenti-bus, nifi ejusdem Religionis confortes, furrogentur; Si verò alicubi jam plures Catholici vel Augustanæ ConfessionisCapitulares vel Canonici Beneficia possident, quam Anno 1624. Beneficia quidem & Præbendas ad vitam retineant; Mortuis verò hisce supernumerariis, tamdiu Catholicis Augustanæ Confessioniaddicti & his Catholici fuccedant, donec redintegratus fuerit utriusque Religionis Capitularium & Canonicorum numerus, qui I. Jan. 1624. exstitit. Exercitium vero Religionis in Mixtis Episcopatibus ita restituatur & permaneat, ubi & quatenus id Ao. 1624. palam receptum permissiumque fuit, hisque omnibus (w) nec eligendo, nec præsentando, aut aliter quidquam detrimenti creetur.

(u) & ita etiam Argentorati,

(w) que superius posita sunt,

providence super and include the providence of the contract of

(t) Que inter respective Primatem Germaniæ & Archi-Episcapos Magdebur-gensem & Salisburgensem vertitur controversia, amicabiliter componatur.

VIII.

Qui Archi-Episcopatus, Episcopatus & aliæFundationes atqueBona Ecclesiastica Immediata in Satisfactionem concesserant, ex his præjudicium fentiant nullum, sed Conventionibus fuis relinquantur. (x)

(x) Quia etiam antehac ab Augustanæ Confessioni addictis designatio quædam lit. A. notata, Bona Immediata continens, exhibita fuit, in quam errores nonnulli irrepserunt, placuit eam nullius momenti declarare, & exinde neutri Parti damni quidquam irrogare.

IX.

Quæcunque Monasteria, Collegia, Balliviæ, Commendæ, Templa, Fun-dationes, Scholæ, Hospitalia aliavè dationes, Scholæ, Hofpitalia aliavè
Bona Ecclefiastica Mediata, ut & illorum reditus juraque, quocunque po rum reditus juraque, quocunque no-Bierdter Theil.

1647. mine ea appellata fuerint, Augustanæ Confessioni Electores, Principes, Status, Anno 1624. 1. Jan. possederunt, eadem omnia & singula sive retenta semper, sive restituta, sive vigore hujus Transactionis restituenda, iidem possideant perpetuo, donec controverfiæ Religionis amicabili (y) compositio- (y) Partium compositione universali ne definiantur, non attentis exceptionibus, five ante five post Transactionem Paffaviensem aut Pacem Religiofam reformata aut occupata, (z) fuiffe dicantur; Unicum folumque hujus Transactionis, Restitutionis Observantiæque futuræ fundamentum fit 1. Jan. 1624. habita Possessio, irritis prorsus Exceptionibus, quæ ex introducto alicubi locorum Exercitio Interimistico vel anterioribus aut fecutis Pactis, ge-

vel anterioribus aut fecutis Pactis, generalibus aut fpecialibus, Transactionibus vel litibus motis caufisvè decifis, vel etiam Decretis, Mandatis, Referiptis, Paritoriis, Reverfalibus, Litispendentiis, vel aliis quibuscunque prætextibus (aa) defumi poffent.

Ubi igitur fupradictorum omnium Bonorum eorundemque pertinentium fructuum vè Augustanæ Confessionis Statibus aliquid quovismodo ac prætextu five Judicialiter five extrajudicialiter à dicto tempore interversum aut ademtum est, omninò absque mora & indistinctè, & inter illa specialiter etiam indistincte, & inter illa specialiter etiam Monasteria, Fundationes atque Bona Ecclefiastica omnia & singula à PrincipeWurtenbergico possessa, cum suis pertinentiis, reditibus & acceffionibus ubicunque sitis, unà cum amotis Documentis, in priorem statum restituantur. (bb)

(cc) Hinc tamen except a funto Monaflerium S. Georgii in Nigra Sylva, Mo-nasterium Reichenbach, itemque Monasterium Blaubeuren, cum Ditione cognomine ad Domum Austriacam spectante, & Heidenheim, pro quingentis millibus florenorum Rhenensium Electori Bavaria tradita, cujus tamen reluitio Duci Wurtenbergiæ pro eadem summa libera sit.

Omnia quoque Monasteria, Fundationes, Sodalitia Mediata, quæ 1. Jan.

- (Z) aut que non de velin Territorio Ev angelicorum sita, vel exemta, vel aliis Statibus jure Suffraganatus, Diaconatus, aliave quavis ratione obligata

(bb) nec Evangelici posthac in habita vel recuperata possessione ullo modo tur-bentur, sed perpetuo conserventur & protegantur.

Quod fi quoque Augultana Confesione addicti Vilesmodi Britis Ecclesialites M. duris dicto Aprio die que Cartol, Maria Hele per Artico de August M. duris dicto Aprio de August M. duris Cartol, Maria Hele Per Revenue In

(cc) Expungantur hæc.

1624.

1647, 1624. Catholici realiter possederunt, possideant & ipsi similiter, ut ut in Au. sanslugu A paisont enallagas so anim guftanæ Confessionis Statuum Terri- - \$2 25gionna 2000 200 Inounanno toriis & Ditionibus ea fita fint, non ta- ana ballog mal & Andronna an men in alios Religioforum Ordines, sanous aval surgue de cimmo mobes quam quorum Regulis primitus dica. Inda 10 giv avit sunida avit regural ta funt, commutentur, nisitalium Re- mahit, shaautiba anai Banasali ani ligioforum Ordo planè interciderit; tunc enim Magistratui Catholicorum liberum esto, ex alio in Germania (dd) ufitato Ordine novos Religiofos fubstituere: In quibuscunque verò Fundationibus , Ecclesiis Collegiatis , Monasteriis , Hospitalibus ejusmodi Mediatis, Carholici & Augustana Confessioni addicti promiscue vixerunt, all un mune makan sumute upsa vivant etiam posthac promiscui, numero prorfus eodem, qui I. Jan. 1624. - diso Bunernhi 39 4 10 andinongo and ibidem repertus fuit: Publicum etiam opifinariand opigno de musico li toso Religionis Exercitium idem maneat, quod quovis in loco, dicto Anno dieque usitatum fuit, absque unius vel alterius Partis impedimento. In quibuscunque etiam Fundationibus Me- noquità Laudile sup Mainoran quita diatis Anno 1624. I. Jan. Sacra Cæfarea - x 33 x 19 30 pour au la paule lev, 200 rab Majestas Preces Primarias exercuit, exerceat etiam eas imposterum, ad modum circa Bona Immediata fupe- வாய்கள் கார்க்கியில் மாகி rius explicatum. (ee) Idem plane obfervetur in Mensibus, Papalibus (ff) conferant etiam Archi-Episcopi, & siquibus aliis id juris competit, Beneficia Mensium Extraordinariorum.

Quod si quoque Augustanæ Confessione addicti in ejusmodi Bonis Ecclesiasticis Mediatis, dicto Anno dieque Catholicis realiter plene vel ex parte possessis, Jura Præsentandi, Inspectionis, Visitandi, Confirmandi, Corrigendi, Protectionis, Aperturæ, Hospitationis, Servitiorum, Operarum habuerunt, item Parochos Præpositos ibi aluerunt, Jura ista illis salva tectaque maneant, (gg) modò per hoc in iftiusmodi Bonis Ecclefiafticis Mediatis instituto Catholicæ Religionis nihil præjudicetur, ac Magistratui Catholicorum Ecclesiastico sua Jura ex instituto Ordinis (hh) competentia, falva & illibata fint. (ii) Ouibus etiam, siEle&iones autCollationesPræbendarum vacantium debito tempore factæ non fuerint, Jus devolutum salvum esto. Bierdter Theil.

na Religionis amiasbili (v) competino (dd) ante aissidia Religionis exorta

possideant perpenso, done controver,

nears five ance five policy ransacta nem Haffavionless auc Pacem Polissio from seformata aut occupata, (a) fuille drammer Unionar foluments lunus 1624, habita Posicifiqueirrius prorfus velanterioribus autigrums l'actis, generalibusant (pecisidus, Transactionibus vellitibus moris canficve decifis, velerian Decreils, Mandaus, Rolon-

(ee) Hic (ff) quod fupra de sis Art. V. dispositum est.

suggested and su chimeseets ome ind absque merge arcidingle, & terralla (pecialiter edum Mostaffanta, Frindscones arque Horra

Eccle Willies course & fingula & Frm.

dige Mountenbengion possessiona sing

persinguous, redichus & accession bus

cumedals in priorem flatum refutuem

obes (aa) defumi porient, it har

(gg) & fi Electiones debito tempore modove non fiant, Prebendarum vacantium distributio & collatia in ejusdem Religionis personas, cujus decedens fuir, ex Jure devoluto ad eosdem pertineat:

(hb) in ipfos Religiofos of MindrahadiaH (ii) Deleantur iisque ad verba: falvum esto.

Daniel queque Monaféenia Francia S 2 of antibe M standard (kk) 1647.

(kk) Quod ad Status & Civitates Imper Oppignorationem Imperialem subje-ctos, aut etiam alia Bona Patrimonialia Imperii, vel certi alicujus Status Imperii alii oppignorata attinet, si quis super prætensa Reluitione quidquam Juris ad se spectare existimaverit, liberum esto actionem desuper coram competente Judice intentare, nec aliter teneatur pofsessor re oppignorata decedere, nisi servato juris ordine, sententia contra eundem lata, ad parendum reluitioni condemnatus fuerit.

X.

Libera & Immediata Imperii Nobilitas unà cum fubditis & bonis fuis in iis locis, ubi ratione certorum bonorum & respectu Territorii & domicilii, aliis Statibus non reperiantur fubjecti, vigore Pacis Religiofæillimitatæ præsentisque Conventionis, in Juribus Religionem concernentibus, penitus æquatamaneat fupra didis Electoribus, Principibus & Statibus, nec in iis sub quocunque prætextu impediatur aut turbetur; turbati vero omnes omninò restituantur in integrum.

(ll) Liberæ Imperii Civitates, prout omnes atque fingulæ fub appellatione Statuum Imperii, non tantum in Pace Religionis & præsenti ejusdem Declaratione, sed & alias ubique indubitanter continentur, ita ex illarum numero ex, in quibus unicatantum Religio in usu est, tam ratione Juris Reformandi, quam aliorum cafuum Religionem concernentium, in Territoriis suis & respectu subditorum, non minus ac intra muros & fuburbia, aliis Statibus Imperii Superioribus omnimodò æquales, adeoque de istis generaliter disposita & conventa, de his quoque dicta & intellecta funto.

Quod fi tamen in iis Civitatibus, in quibus præter Augustanæ Confessionis Exercitium nullum inter Ecclefias Parochiales admissum est,

(kk) Hisce substituatur ex Decla- 1647. Mart. perii aliis altioribus Imperii Statibus ratione Evangelicorum nuperrima Mart. Art. IX. S. deBonis Oppignoratis &c. per totum.(Vide supra pag. 93. seq.)

> (ll) Surrogetur pariter Articulus di-Etæ Declarationis Evangelicorum XI. (Vide fupra pag. 94.) (Vide fupra pag. 94.)

An analysis of the control of the co

Supprint hour found thymen ca

Annoused Land Various and Commercial Commerc

minis de relique da das linperillement

podedendby eur burger podene

The sound because the arms of the services which

nos mentacines encommune tallecturial

refined to the families of the suche

Oxygen IV & Boy and or or All, throng part

west neo prostobace grant and

texta japedi nir ateristik mik eti bari veroonines onakulosususi dan in antegrumijai ila ai kalak

In stregroun

(I) Liberts Ennuery, Compared to the connect inqual to the connection of the connectio

Quod fi camen in its Civitatibus an quibus præter Augul mæ Con fallonis Exercitium mulam inter et extratas Purochiales admillion et mun

aliqui Catholici Cives commorentur, arque ibidem aliqua Capitula, Ecclefiæ Collegiatæ, Monasteria & Cœnobia, five Mediate five Immediate fubjecta, quæ Catholicis vigore Termini de Anno 1624. relinqui debent, con-ftructa sint, dictis Civibus ibidem plenum Catholicæ Religionis Exercitium cum pleno usu omnium Sacramentorum frequentare indeque percipere fas & jus esto.

Illæ Civitates Imperiales, quæ five uni sive utrique Religioni addictæ ab Anno 1624. propter Religionem vel Bona Ecclefiaftica ante aut post Transactionem Passaviensem, & subfecutam Pacem Religiofam occupata & reformata, vel alias intuitu Religionis in Politicis quocunque nomine, five extra five judicialiter aggravatæ funt, in eum ftatum, in quo

Calendis Jan, prædicti anni, tam in Sacris quam in Prophanis fuerunt, non Calendis Jan. prædicti anni, raminSacris quam in Prophanis fuerunt, non minus ac reliqui Status Imperii superiores plenissime reponantur, inque eo absque ulteriori turbatione perinde atqueillæ, quæ tum temporis adhuc possederunt, aut interea possessionem recuperarunt, usque ad amicabilem Religionum compositionem conferventur.

Quod ad Civitatem Augustanam attinet, Cives ibidem Augustanæ Confessioni addicti, cum ratione Exercitii Religionis, dudum in pristinum statum restituti sint, etiam in Politicis in eum restituantur, quo A. 1624. I. Jan.fuerunt, atque in super illis Scholæ, Hospitalia, Xenodochia, Nosocomia, Stipendia, Fundationes ad pias causas, & quæ his annexa sunt, red-dantur: Catholicis ex altera parte Civibus etiam suis Scholis, Stipendiis, Fundationibus &c. permansuris. Templorum vero usus, quæ dicto Anno 1624. habuerunt, ita restituatur, ut talium templorum chori Catholicis proprii permaneant; In reliquo autem templorum corpore liceat, tam Augustanæ Confessionis quam Catholicæ Religionis Civibus, Ítatis & separatis horis suum divinum cul-

1647.

Mart-

1647. tum peragere, neutrique alterum turbare aut interpellare fas esto.

> Et quoniam respectu Civitatis Bi= berach, Dunkelfpuel & Kaufbeura diverfæ querimoniæ tam quoad Statum Politicum quam Ecclesiasticum prolata fuerunt, de quorum tamen justitia vel injustitia non liqueat, nomine Cæfareæ Majestatis concesfum est, quod hujusmodi Gravati per Commissarios à Cæsarea Majestare ex utraque Religione deputandos audiri, causaque cognita juxta dictamen Pacis Religiofæ & præfentis Conventionis, eorum Gravamina decidi ac removeri debeant. Idemque observetur, fiquæ ex Civitatibus Împerii Catholicis, five integræ Catholicæ fint, five utriusque Religionis Exercitium ibidem vigeat, in hujusmodi rebus gravatam conqueratur.

Civitas Aquisgrani in eo statu permaneant, in quo vigore Sententiæ à Cæfare RVDOLPHO II. hucusque fuit. De restitutione verò Donavverdæ in proximis agatur Comitiis.

XII.

(mm)Quantum deinde ad Comites, Barones, Nobiles, Vafallos, Communitatesque, qui Statibus Imperii Immediatis tanquam Status Provinciales & Mediati subjecti sunt, & reliquos eorum subditos pertinet, qui quidem five publicum five privatum Augu-ftanæ Confessionis Exercitium usu obtinuisse afferunt, & generatim, quod libertatem credendi, unius vel alterius Religionis Statuum Immediatorum fubditis permittendam concernit, cum hujusmodi Statibus Immediatis, cum Jure Superioritatis & Territorii ex communi per totum Imperium hactenus ufitata praxi, etiam Jus Reformandi Religionem competat, atque in hacipfa Conventione, vigore præcedentium Articulorum stabilitum sit, ac dudum in Pace Religionis talium Statuum fubditis, si à Religione sui Superioris dissenti. ant, Beneficium Emigrandi conceffum, infuper majoris concordiæ inter

Starts it allender caufa caurumine in qualification and starts and impedir oportere. Interes timen Status Immediaci Carbolici cam erga eos Landaffios, Varallos es Subditos fibi fibijectos, qui 1624 allo certo pacto, sed fola connivenca auretiam inviris fris Superioribus intra Sexert frim Augriffang Con chionis nasuerunt; qaametgestios quanulur unt obti-noseinn eiden amer Confellioni addrei innura feben gnoetichemen ces exhibebunt atnemo latam conderendication habers politic mode gamed transfelli, Valim Subditi Carteries official forum outsidebita reasupers a reserverential fill genter adimpleane, and lique curt a lonibus (mm) Surrogetur Art. Evangelica-

1647.

rum XII. mutatis mutandis, (vide supra pag. 94. Seq.)

Obod for the state of the state hgonis velannoducendo per mitrando, confervando aus abrogando mitreeffent, hujusmodi Pacta, Fransacti-ones, Conventiones & Permilliones, du nominarim ea, que hire nomine firm nominarim ea que par nomme ab Electore Moguntament cum Civicare Erfundia, remque Colomenti de
Epificoparti la idenenti cum fincibus
Primsvicem bus pacta, rem que m Eprincoparibus Osnabrug em a Mindaprincoparibus Osnabrug em a Mindaboy usque au munin 16/4 germilla
in in trata au in tem, min munis Seriamencontrum contenta necessario describente.

新花

Sta-

Company of the control of the contro

Chiese passes an insulation of four transfer of the vigore Sententia a Calla. Calla Comitis.

Principes, imo Xdujuni quique i

(mm)Quantum deindead Constent

Barones Nabiles Valaies Commune caresque qui Statilga longer minue (c

dians milgram Status differences in

& Mediacidabjedt fung or & rediquies

comministinos pencanças quagitina an

five publishments exceeding and

thank Contellions assertions that

obtaining of the market for the control of the cont

libentario credondii. unus vel arc.

rankeigious Stateuns comediato:

vum fubditus permanana donocae

nit, cum hunsmodi Stanbus hame-

dracis, cum Jure Superioritans &

Lerritogie ex communi per totum

Imperous haddenus ufitata praxi-

etiam jus keformandi Religionem

competat, arque in bacipla Conven-

tione vigare precedentium Articu-

larum habiticum in acchidum in la-

ce Religionais rational framium labeletis

fich Religions (in Amperioris diffigure

ant, Befieldung Enigrandi esteris inus mingermyoris omborius inter

1647. Mart. Status stabiliendæ causa cautum suerit, quod nemo alienos subditos ad suam Religionem pertrahere, allicere, eave causa in desensionem vel Protectionem suscipere, illis ve ulla ratione patrocinari debeat, conventum est, hoc idem porrò quoque ab Utriusque Religionis Statibus observari, nullique Statui Mediato jus, quod ipsi ratione Territorii & Superioritatis in negotio Religionis competit, impediri oportere.

Interea tamen Status Immediati Catholici tam erga eos Landassios, Vafallos & Subditos fibi fubjectos, qui 1624. nullo certo pacto, fed fola conniventia, aut etiam invitis fuis Superioribus ufum & exercitium Augustanæ Confessionis habuerunt, quam ergo alios, qui nullum usu obtinuerunt, eidem tamen Confessioni addicti funt, ita fe benignos & clementes exhibebunt, ut nemo justam conquerendi causam habere possit, modò ejusmodi Landfaffii, Vafalli, Subditi in cæteris officium fuum cum debita ergaSuperiores reverentia, diligenter adimpleant, nullisque turbationibus ansam præbeant; Idem quoque ob-servabunt Augustanæ Confessionis Status Imperii Immediati erga fuos, fi quos habent, Catholicæ Religionis fibi fubjectos.

Quod si verò aliqua inter tales Immediatos Imperii Status, eorumque fubditos & Status Provinciales antehac Pacta interceffiffent, Tansactiones & Conventiones de Exercitio Religionis velintroducendo, permittendo, conservando aut abrogando initæ essent, hujusmodi Pacta, Transactiones, Conventiones & Permissiones, ficut nominatim ea, quæhoc nomine ab Electore Moguntinensi cum Civitate Erfurdia, itemque Coloniensi de Episcopatu Hildesiensi cum Ducibus Brunsvicensibus pacta, itemque in Episcopatibus Osnabrugensi & Mindano, usque ad Annum 1624. permissa funt, rata illa atque firma permanento, nec ab iisdem, nisi mutuo paciscentium confensu recedere liceat.

murals and man a segment 1647. Mart.

XIII

1647. Mart.

Legati, ut & S. Romani Imperii Electorum, Principum & Statuum Augustanæ Confessionis Deputati Con-filarii & Agentes satis instanter intercefferint, ut non folum Principibus, Statibusque Augustanæ Confessionis una cum Ducatibus & Ditionibus Hereditariis per Silesiam ipsorumque subditis, ut & Civitati Vratislaviensi, fed etiam per Regnum Bohemiæ, Marchionatum Moraviæ & alias Hereditarias Auftriacæ Domus Superioris, Inferioris & Interioris Auftriæ Provincias, Augustanæ Confessionis Exercitum eidem addictis incolis & fübditis restitueretur, & nemo ob ejusdem Confessionis professionem Loco, Bonis ac Dignitatibus cedere cogeretur; ramen cum S. Cæfareæ Majestatis nomine constanter declaratum fit, quod in hujusmodi fuis Regnis & Provinciis Hereditariis â nemine sibi leges & modum præscribi pati possit, sibique Jus Reformandi in negotio Religionis minime negandum existimet, quod alii Reges & Principes, imo minimi quique Magiftratus, tam intra quam extra Imperium, fibimet ipfis competere afferunt: Atque insuper additum, quod S. Majestas nullo quidem pacto (ad quod nulla ratione se adstrictam esse velle, per expressum protestatur) sed ex mera clementia & in gratiam inmA tercedentiumLegatorum & Staruum, iis, qui extra Bohemiam, Moraviam Austriamque Superiorem & Inferiorem in ceteris adhuc commorantur Provinciis Hereditariis, hactenus inter Status Provinciales habiti & numerati, necessitatem Religionis caufå emigrandi, usque ad finem Anni à nato Christo 1656, non imponet, sed eos, modo in reliquis se tales, quales erga fuum Dominum & fummum Principem decet, præstent, clementer tolerabit; Quod etiam reliquos fubditos inferioris conditionis Augustanæ Confessionis adhuc ibidem addictos, clementer tractabit, neculli præterea violentiam intentabit. İtem cum Religionis caufà vel præfixoter-

(nn) Quamvis autemReginæ Sueciæ (nn) Tota hæc causa committitur Dominis Plenipotentiariis Svecicis: Non dubitant tamen Evangelici, boc saltem à Cafarea Majestate impetrari posse, ut singulis Circulis & quaternionibus in Regno Bohemiæ, Mo-ræviæ & Austriacis Provinciis, ad publicum Augustanæ Confessionis Exercitium certa templa concedantur exulibusque reditus in patriam indulgeatur: Silefiæ verò Principibus atque Statibus Evangelicis, ut & Ducatibus & Ditionibus Hereditariis, ipforumque fubditis atque Civitati Vratislavienfi, Pacta cum Electore Saxonia vigore Commissionis Imperatoria Anno 1621. înita, serventur: Eodemque Jure exules & Civitas Egrana gaudeat, Necenim Evangelici falva conscientia unquam adprobare poterunt, quen-quam propterea Patria, Bonis, Pactis & Privilegiis excidere, quod Deo obe-diat, & veritatem Christi à Prophetis & Apostolis propagatam profiteatur.

free contrader for the first file of the f

miching Ho Datiston Lein

1647. Febr.

Held forested on miscoin and control of the control mino, Beitphällicher Friedense Handelma

-ming assessment on a surve But

SHEMEN CONTRACT OF SHORT SPECIAL SPECI

refe Kimmen duriganing summed

perfect the manual of the property of the period of the pe

HALLER WE WHILE CONTINUES AND STATE

such the substant and the substanting

Transferred bearing a constraint of the constraint Walking to Dilayan, Societan Subdrug to a Unitary Secretary

I A Missegly & Springs of Volve EIRST Built attention and another course that in its logistic the continues corners and and

10 Sales 10 35 E

mino, velfponte emigraverint, bo-naque fua immobilia vendere commode non possit, quod illis, statis anni temporibus, impetrata prius à Magistratuloci venia, liber aditus re-rum suarum inspiciendarum & curandarum causa patere debeat; Et quod Duces Silesiæ in Brigk, Lignitz, Munsterberg & Oels, item Civitas Vratislaviensis, juxta gratiam ipsis Anno 1635. factam, & scriptis eo nomine ad Cæfaream Majestatem, tanquam Regem Bohemiæ, elogiis humillime acceptatam, in concesso libero Augustanæ Confessionis Exercitio manutenebuntur; dicti Legati Sue-cici Statuumque Imperii Deputati, ultra istas Cæsareas declarationes & concessiones, fortius infistendum non effe, fed amore reducendæ Pacispublicæ acquiescendum judicarunt.

XIV.

(00) Palatino Solisbacensi, sicut ha-Etenus, ita etiam imposterum similiter & Viduæ Hilpoliteinenfi, profesuisque Aulicis Ministris, Consiliariis, Officialibus & Servis, intra Aulæ parietes & ædes facras illuc pertinentes, liberum pateat Augustanæ Confessionis Exercitium, & fiquid hoc nomine turbatum, redintegretur in eum, quo Anno 1624. I. Jan. fuerat, starum. In reliquis Jus sublime Territorii, tam quoad Ecclefiaftica quam Politica, Principi totius Palatinatus Neoburgici Regimini universali præfecto maneat salvum: ita tamen, ut sub-ditos Augustanæ Confessioni addictos, ea qua suprain genere conventum est, indulgentia tractet.

(pp)Porro, etiamfi fupra Art. XII. fatis superque Immediatorum Ordinum Imperii subditis, uni vel alteri à fuis Superioribus diversæ Religioni addictis, cautum videatur; tamen ut plenius eisdem prospectum sit, atque futuris querimoniis obviam eatur, ulterius conventum est, quod subdi-ti Catholicorum Augustanæ Confesfioni adhærentes, ut & hujus Confeffionis Statuum Catholici subditi, qui-Bierdter Theil.

michin aliis Somenen continues. windlestolation with the last the delication of the last the delication of the last tarn by prepared in Monviers on the in Jenneselle Camber concerned (00) Surrogetur Art. noster XIV. (Videfuprap.95.) monacrinis region to burnes our ball in the profession of the design and label (Hitheren alts bornis Generates; piros ut orders, their in gula dubappellation Mattheway Louis doon sanioning Pace Meligierne de Condente mis denn Declinate interest airs abique incle dubitesting the same in the est itisrum aumero es, in quibus unicatencum Religiberationing incommunication contraction ars Reinginiandi, quant alumun arasic finen acherem concernment of his I errigogijas fiziga de refipelim debutem men dis Berging sanivas di simunita, mo fuburbianciiis Scinbuchopei D Supe & no rioribus omnimoder semiste (pp) Surrogetur Art. noster XV. 30 300 (Vide supra p. 96.)

rellectes dunto minute in distribution in the Quadrimmen in its Civiracibuspet in quitin pirate Augustana Constitu fellionistinolismon i militari umagellia or come describer and traditions of a delivery volatlemanter tracebingmentill proc seren violentian integrablica inim and Religionis cauff vel prespoter

1644. bus alias nec Pacto nec Usudiuturno nec Privilegio, suæ singularis ReligionisExercitium permiffum deprehenditur, cum rerum & fortunarum fuarum præcipiti jactura emigra-re non teneantur: Sed interea, dum Superiorum fuorum clementia & gratia tolerantur, nullis novitatibus nec publice nec privatim anfam præbeant; interea nullibi ob Religionem despicatui habeantur, nec à Mercatorum, Tribuum, Societatumque communione, Hereditatibus, Legatis, Hospitalibus, Nosocomiis, Eleemofynis aliisque muniis five publicis five privatis, Religionis folius respectu, necetiam honestis sepulturæ locis & conductibus arceantur, multo minus quidquam pro exhibitione cadaverum, præter Jura Stolæ Parochialibus Ecclefiafticis, à funeribus fingulorum defunctorum debita exigatur; fed in his omnibus & fimilibus, pari cum concivibus jure habeantur, æquali justitia protectioneque tuti.

chort pratau Annt Quod fi vel justa Superioris justione, vel sua sponte emigrare subditus cujuscunque fortis voluerit, aut quod fuum est, vendere, liberum ei sit, aut retentis bonis aut alienatis discedere, retenta per ministros Religioni in loco, unde disceffit, addictos administrare, & statis anni temporibus, impetrata tamen prius à Magistratu loci venia, ad sua redire.

Emigratio quoque, fivè voluntaria five necessaria fit, prætextu servitutis aut alio, neutiquam difficilior reddatur, nec iis, qui emigraturi funt, testimonia Nativitatis, Ingenuitatis, Manumissionis, cogniti Opificii, honestæ virædenegentur,nec iidem Reverfalibus inufitatis, aut claufulis vel juramentis de non mutanda Religione, aut etiam detractionibus, steurarum nomine, plus æquo prægraven-

Quod vero ad Terminum attinet, liberum sit cuivis Magistratui, quem velit, præfigere, ne tamenquin quenmio minoremà prima publica juffio-

24 2

A subtract of the state of the

dum, led non with postulare lices

A fola qualitate Frieduli vel Sub-

feudali, fivea Regno Bohemine, aut ab Elector/bus! Princip forse (Ristanda) bus lingerii (Aq) procedimi Jus Re-formandi non dependent fed Feuda

formandi non depende al led Fenda illa S. Subtenda, me non valili, Sub-diri, S. Bona Pecelladhea vi cauis Reingions, quidquad livis Domininus Fenda ex solo dominio di redo pratici, su flata Anni 16 u. Jan perpetua camenni. Quaque mateialite vel excaindicanter di scalinovate a fine un tollantur. Sin esultantu statiur relitivantur. Sin esultantu certa commune antici
tio arum contessiones, tel autes, porrium,

quartum interesses, voluntate intercesses

corpo que para Parta enque uju ub-

With doors abi Catholici & Augu-

lure Superioritatis fraumtur, ram ra-

tioned abliet Exercitii, quamaliarum

reden Religionem concernentium

idem flairs manen, qui fut alicho

Adhe dieque: Territor i jord contro-

verfor all ante bet restimula Anna 1624 dans Paper Politimis & Petitionio

cognation or devidaries confesion pro-

fair and recording their fair fair for for the Sola Criminals mescacho Cent

Bestoft, folumque jacse ladin (et) eur velegan Sieperiodische Transdiction, Gen

Particular and Constanting Constant Con

regional transfer ender a Rouse res-

que boo dotore. Ret arrantones hac-

is sective of the second controls normanida hereng keminahan adepoint impolerum penims ab

America cancin pra que l'enna cancilla de la cancil

trickier Theil

Amaz valousite ne

restite ablerbentur.

1647. ne numerandum. Cujus Termini Mart. propagationem emigranti vel emigrantibus ex legitimis caufis Magi-fratui dijudicandis, ad fecundum & tertium quinquennium concedendum, fed non ultra, postulare liceat.

XVI.

A fola qualitate Feudali vel Subfeudali, five à Regno Bohemiæ, aut ab Electoribus, Principibus & Statibus Imperii (qq) procedant, Jus Re-formandi non dependeat, fed Feuda ifta & Subfeuda, nec non Vafalli, Subditi, & Bona Ecclesiastica, in causis Religionis, quidquid Juris Domininus Feudi ex folo dominio directo prætendat, introduxerit aut fibi arrogârit, ex statu Anni 1624. I. Jan, perpetuo censeatur; Quæque judicialiter vel extrajudicialiter de facto innovata fuerint, tollantur, & in pristinum Statum restituantur. (rr) Sin verò certa eo nominePacta, velin ipsa Investiturarum concessione, vel aliter, partium, quarum interesset, voluntate intercesserint, aut aliud usu diuturno obtinuerit, porrò quoque talia Pacta atque usu obtenta observentur.

In iis locis ubi Catholici & Augustanæ Confessionis Status, exæquo, Jure Superioritatis fruuntur, tam ratione Publici Exercitii, quam aliarum rerum Religionem concernentium idem status maneat, qui fuit dicto Anno dieque. Territorii jure controverso, vel ante vel post terminum Anni 1624. donec super Possessorio & Petitorio cognoscatur ac decidatur, possessori præfati anni idem jus esto.

Sola Criminalis Jurisdictio, Cent: Gericht, folumque Jus Gladii, (tt) cui reliqua Superioritatis Territorialis Jura conjuncta non funt, & Retentionis, Patronatus, Filialitatis, (uu) Jus Reformandi non tribuunt: Quæ itaque, hoc colore, Reformationes hucusque irrepserunt, Pactisque intrusa funt, cassantor, gravati restituuntor, ab ejusmodi imposterum penitus abstinetor.

Bierdter Theil.

generis, ad Bonto grandwing por

(qq) five aliunde

(qq) five aliunde

BOOK SERVED STATE OF THE SERVED STATES

(rr) Territorii Jure vel ante vel post Terminum Anni 1624, controverfo, donec fuper Possession & Petitorio cognoscatur & decidatur, polfessori præfati Anni idem jus esto.

(ss) Deleantur.

(tt) Deleantur.

(uu) Neque conjunctim neque divisim.

1647. Mart, XVII.

Ratione Redirium cujuscumque generis, ad Bona Ecclesiastica eorumque possessiones pertinentium, ante omnia observetur id, quod in Pace Religionis s. Dagegen sollen die Stande der Augspurasschen Confession & Alsbann auch denen Standen der alten Religion w. dispositum invenitur; ii verò Reditus, Census, Decimæ, Pensiones, quævigore jam dictæ Pacis Religionis, Statibus Augustanæ Confessionis, ob Mediatas vel Immediatas Fundationes Ecclesiasticas, ante vel post Pacem Religiosam acquisitas, è Catholicorum Provinciis debentur, quorumque in possessione vel quasi percipiendi 1624 1. Jan. fuerunt, absque ulla exceptione solvanes.

Si alicubi etiam Augustanæ Confessionis Status quædam Protectionis, Advocatiæ, Aperturæ, Hospitationis, Operarum, aut alia Jura in (ww) Ecclesiasticorum Catholicorum bonis, sive intra sive extra Territorium sitis, legitimo Usu & Concessione habnerunt, quemadmodum etiam Catholici Status, si quid ejusmodi ipsis circa Bona Eclesiastica Augustanæ Confessionis Statibus acquisita competit, omnes exæquo, Jura sua pristima retineant: ita tamen, ut ne per (xx) tales prætextus, Bonorum Ecclesiasticorum reditus nimium prægraventur (yy) & exhauriantur, ac propterea Fundationum leges observari nequeant.

Reditus etiam, nec non Decimæ, Canones & Penfiones, Augustanæ Confessionis Statibus, Fundationibus jam destructis & collapsis, ex àlienis Territoriis debitæ, iis exsolvantur, qui Anno 1624. I. Jan. in possessione perceptionis vel quasi suerunt, quæ vero ab Anno 1624. destructæ suerunt, aut in sururum concident, earum Pensiones etiam ex alienis Territoriis, Domino destructi Monasterii seu loci, in quo id situm suit, exsolvantur. Quæ itidem Fundationes 1. Jan. 1624. in possessione vel quasi Juris Decimandi è Bonis Novalibus in alieno Territorio suerunt, sint etiam imposterum,

(ww) Catholicorum Ecclefiafticorum Bonis & Ditionibus.

Refriends en Assensita

id seriedt e gjest som entite Meselenjusqui elle en series to se emis er britis striklus confutendur pet sometre rollstruits as

dictional vegores applicable de careberomes Och recurs and punteberomali due ordinalem, fl. reade

dick, in Bone Porchibitation Caries Referentiation by a Doromana

diedet Dindroeriba in ibi ar son min de lotte and bear a sat persodresons same Couque in liveron ord new application of froto atoud

a ver Februiking Simmer eight, or it com

(xx) Usum Jurium ejusmodi.

do a professedantes all permanen Wiet are in verein some de de que se Imprese verein some de inque par

que en entre
(yy) Deleantur.

Dietdies Cheft me Magneraus

Mart.

1647. nihilautem novi juris quæratur. Inter cœteros Status Imperii & fubditos Mart. id juriselto, quod Jus Commune vel cujusque loci consuetudo (zz) de De-cimis ex Bonis Novalibus constituit, aut per pactiones voluntarias conventum est.

(zz) et observantia

(aaa) Surrogetur Articulus noster

Thirther Simplestible is his ber Consended in the Ber Consended in the Consended in the Consended in Consende

me and piece with untills area of grants are on the Britishelman're by a range of the constens
XVIII. additis & deletis addendis

& delendis. (Suprap.97.)

XVIII.

(aaa)Circa Jurisdictionem Ecclefiaflicam observetur id, quod in Pace Religionis & Damit auch obberührte benderseits ic. ordinarumest, quantum verò ad causas Matrimoniales attinet, fi utraque pars Augustanæ Confessioni addicta fuerit, controversia inter ipsos mota, eorum Magistratui dijudicanda relinquatur, nifi in Forum Catholicum consentiant, Jurisdictionemque Episcopalem, five ta-cité five expresse, prorogent. Quod si vero pars rea Catholica fuerit, coram Episcopo Ordinario istius diœcefis, aut proximo Catholico conveniatur. (bbb) Ad confequendos tamen Reditus,
Cenfus, Decimas & Penfiones m iis
Evangelicorum Ditionibus, ubi Cathoatur. (bbb)

lici Anno 1624. notorie in possessione vel studence under the control of the co mum denunciationem. Bonoring and absorber tree emelber nimedal nativent die Crone Franckrich in rangigar und aufgesteiter man Derafflera the district of the continuation of the continuation of the continuation Bushes, one and the continuation of the continuation

Erdnachten Theile baring replicitet

1624, beliebet & jeboch allegen bar Sti

men inprocest; so make Herr France AL

Poller's generica pondern hiereadlein di ichtell Phincy Signiand häus fich keine

iondern alleur bahin berreverbirer, bag

von ich beninden wollte. So ware H

ifmie in dielem Stifft eingefrihrten Eran bili. The fifth has not Clerus scalling

of the time the being sellern interest

Confessionis? fi quæstio de Immediato aliquo Imperii Statu in Pacem Religionis recipiendo, aut ejusdem Privilegiis donando vel etiam privando agatur, utique ad Imperatorem & Status utrinque pacifcentes pertinebit, cum utrorumque ex æquo interfit.

Sin vero de iis quæratur, qui in Immediatorum Imperii Statuum terris degunt, & aliam, quam revera colunt, Religionem jactant, resurique ad magistratus ordinarii cognitionem pertinebit, ad evitandas lites & jurgia, quæ inde intervicinos unius vel alterius Religionis Status, fefetalibus cognitionibus in alieno Territorio immiscere volentes, suboriri possent.

XIX. Utriusque Religionis Magistratus

fevere

1647. fevere & rigorofe prohibeat, ne quis-Mart, quam publice privatimve concionando, docendo, disputando, scribendo, consulendo, Transactionem Passavienfem, Pacem Religiofam vel hanc inprimis feu Declarationem feu Transactionem, uspiam impugnet, dubiamve faciat, aut affertiones contrarias inde deducere conetur, (ccc) fed fi dubii quid hine aut aliunde incidat, aut in Judiciis, ex causis Pacem Religiofam aut hanc Transactionem rangentibus refultet, resque ad paria Yota deveniat, de eo inter utriusque Religionis Proceres non nifi amicabili ratione transigatur.

XX.

In Conventibus Deputatorum Imperii Ordinariis, numerus ex utriusque Religionis Proceribus æquetur, de personis autem in proximis Comitiis statuatur. In horum Conventibus itemque Comitiis Universalibus, five ex uno, five duobus aut tribus Imperii Collegiis, quacunque occafione aut ad quæcunque negotia, Deputandi veniant, æquetur deputatorum numerus ex utriusque Religionis Proceribus. Ubi Extraordinariis Commissionibus negotia in Imperio expedienda occurrunt, fires inter Augustanæ Confessionis Status versatur, soli eidem Confessioni addicti deputentur; Si inter Catholicos, foli Catholici; fi inter Catholicos & Augustanæ Confessionis Status, Utriusque Religionis pari numero Commissarii denominentur & ordinentur. (ddd) Placuit etiam, ut Commissarii quidemres à se gestas referant, & vota quidem sua subjungant, instar tamen Sententie nibil definiant.

XXI.

Quod fi dubia in causis exercitium Religionis, Bonaque Eccesiastica concernentibus oriantur, & velà Camera Imperiali, vel Judicio Imperatoris Aulico ad decisionem Statuum Imperii, remittantur: Item fiad quæstiones inComitiis five Univerfalibus five Particularibus propositas, ex una parte Augustanæ Confessionis Status in di(ccc) Quidquidetiam contrarii hactenus vel editum vel promulgatum, vel publicatum fuerit, trritum efto.

Los tent veri pir retrobados Curios en constituente en proposación de la fina en proposación de la fina de la fina en proposación de la final de la fi

id inticato, mod has communed organization De-capitagnetical conficuenciazione De-capita ex sonis home in confirma dat per menoses volumenoss con-

magic only purpose that

Mart.

(ddd) Deleantur hæc. Cuddy Descant of Face of the Company
(eee) Surrogetur Art. noster XXI. (Supra p. 98.)

amening sala sinong dala surpre verfas

Mary Bram publics privateory consistant

Marr. docendo, deputando ler bendo, m.

en Gem. Pacein Religiolam voldennpace of entersidate panguoma mangar manos Bo

ve facilité autendres contrattes

indededucere conerar, (coc) ded fi-ducidented littor um alaunde incidac-

Mart.

1647, versas abeunt sententias, sola amicabili compositione dissensio componatur, ac proposita dubia resolvantur, non attenta Votorum pluralitate.

> In causis vero Collectarum & aliis, Statum Imperii Politicum concernentibus, hactenus à multis retro Seculis observatus per Majora concludendi modus porro etiam observetur, liberumque nihilominus fit iis Statibus, qui ob inæqualitatem Matriculæ aut infortunia sese gravatos in causis Collectarum fentiunt, rationibus Cæfareæ Majestati explicatis, vel Exemtionem vel Moderationem impofitaram publico Decreto Collectarum petere.

XXII.

(fff) Actum præterea est, cum ob enatas ex præfenti bello mutationes, confultum videatur, Judicium Camera Imperialis ad alium universis Imperii Statibus commodiorem locum, Erfurdiam scilicetCivitatem, ad Archi Episcopatum Moguntinensem pertinentem transferri, tumetiam de modo Præsentandi Iudices & Assessores aliter disponere, idque in præfenti Congressu obStatuum paucitatem negotiique gravitatem, adeo facile expediri nequeat, ut his de rebus in proximisComitiis perImperatorem, de confilio Electorum indicendis, agatur & conveniatur, deliberationesque in nupero Deputatorum Imperii Conventu Francofurtensi habitæ, effectui dentur: Interea tamen Status, de præfentandis mature, in locum demortuorum, novis in Iudicium Camerale Affefforibus, admoneantur, Cæfareaque Majestas operam det, ut non folum in isto Judicio Camerali, causa Ecclefiafticæ, adlectis ex utraqueReligione pari numero Affefforibus, discutiantur & judicentur, fed idem etiam in Judicio Aulico observetur, huicque fini aliquot Augustana Confessionis doctos & rerum Imperii peritos viros adsciscat, servatis quoad Processum, iisdem cum Ordinatione Cameræ, légibus, quantum quidem caufarum illuc devolutarum natura

per il Dellaurila, maneras os useasse que feeligionis Procumbus exquetats (fff) Itidem farrogetur Evangelico-rum Art. XXII. Jalvo tamen eo , fi quid Regno Bohemiæ in Civitate Egrana juris competierit.

Egrana juris competiera.

- udelle singua propinitation besta an custicion direction de la competiera de la Inferenda hæe ad Versiculum Transferenda Camera Spirenfis.

contention or mun, & vel 4 Came-rimpendic vel Redicio l'ingerants Auleq ad des licotem Securit Impe-

Augustining Confoliums Savina patri

1647.

Si quæ vero dubia circa interpretationem Constitutionum & Recessuum Imperii Publicorum occurrunt, aut in dijudicandis caufis Ecclefiasticis, ex paritate Assessorum UtriusqueReligionis, contrariæ oriantur fententiæ, remittuntor ad Comitia Imperii Univerfalia, nisi interea amicabili partium compositione finiantur.

Atque in Aulico non minus, quam in Camerali Imperatoris Judicio, Privilegia Primæ Instantiæ, Austregarum, Jura & Privilegia de Non-Appellando, Statibus Imperii illibata sunto, nec per Mandata aut Commissiones, aut quovis alio modo, turbantor.

Mart, ollegians, Monaderla & Como ora, tive Mediard five Immediare fish ects, qua Catholicias ove Termin de anno 1614, Felinqui lebent est

S. XIX.

Belmar unb

Mitlerweile hatten nun die Baneris Salvius fan fichen Gesandten, um ihre Postulara me: etaten in pun- gen ber Chur und Pfalt ic, befto mehr do Gravami- ju befordern, Gelegenheit genommen, Denum wieder nen Kapferlichen Gesandten, ohnver-an. merckter Dinge, die weitere gutliche Handlung in puncto Gravaminum eingurathen: Dahero zwischen bem Ranferlichen Gefandten Bolmar, und dem Schwe-difchen Legat Salvio, in deffen Quartier, ein freundliches Colloquium in Cateinischer Sprache am 16. und 17ten Mart. gehalten wurde, woben Graf Erautmanns: dorff um beswillen nicht jugegen fenn wollte, weil er fich das lette mabl über ben Salvium und deffen bezeugte Raltfinnigfeit, auch gegebene empfindliche Repliquen, allzusehr geargert hatte. Ben biefer Conferenz wurde min jum Objecto genom: men, mas die Evangelici ju allerlest jufammen getragen hatten. Das von Salvio felbit gehaltene, und einigen Evangejicis hernacher communicirte-hier benge-

fügte Protocoll fub N. I. zeiget, wieweit man beneinem ober andern Articulüber eingekommen, und was noch zu weiterer Composition ausgestellet worben seve: Die Kanferlichen Gefandten aber hatten indessen über dreuerlen Puncten, nehm Berer Rapser-lich (a) de Bonis oppignoratis; (b) sicher Project de Autonomia & Juribus subditorum pfandschaff circa Religionem, uno (c) de Reli. trii (b) de Augione in Silefia & Provinciis Austria ditor. (c) von cis, ihre Meinung, in besondere Auffage ber Religion gebracht, welche bem Salvio, ben foldher in benen Erb Conferenz zugestellt wurden, und als Landen. Benfagen fub. A. B. C. dem Protocoll fub. N. I. angefüger werben.

de de la company
Son sup selengant form doc

His ministration of the state of the season AND THE SHIP IS HER SHIP SHIP THE PARTY OF T

Damit man aber einen noch beutlichern Begriff von allem, was ben foldher Conferenz vorgangen, und refpective ausgestellt worden, haben moge; wird nicht undiensam fenn, bie vollständige Refacion fub. N. II. bengufügen.

्रकृतिक स्थापन स्था स्थापन
Summa Capita Colloquii inter Dominum VOLMAR & Dominum SALVIVM, in pun-Ho Gravaminum habiti, Osnabrugis, 16. & 17. Martii
Anno 1647.

Procemium placet.

Art. i.Placet per totum.